

Ungt håndboldtalent følte sig som: "Karla alene i verden"

Når kvindernes håndboldlandshold for døve og hørehæmmede i april og maj har haft landsholdssamlinger, så har de haft et nyt ansigt med på banen. En glad og smilende 17årig pige med mod på livet og en flot håndboldfremtid foran sig i såvel sin hørende klub, som på DDI's kvindelandshold. Men hvad de øvrige spillere ikke ved er, at Karla Pedersen lige er kommet ovenpå igen efter hele hendes verden ændrede sig. Vi har mødt Karla, der har taget os med på hendes rejse fra hørende til døvbleven.

Tekst: Rasmus Munk

Foto: DDI, Anette Pedersen, Helle Brixen

Vi trykker på kamera-ikonet i øverste hjørne af skærmbilledet, den ringer op og så er der pludselig hul igennem. Karlas mor, Anette Pedersen, hjælper lige med at justere lidt ind og så toner en smilende og glad pige frem på skærmen. På klingende jysk forklarer hun at hun sagtens kan høre hvad vi siger, det går fint igennem. Hun hoster lidt og undskylder "det er fordi jeg lige har været på Jelling Festival" siger hun og griner. Man får straks et indtryk af en pige med selvtillid, der ikke er bange for at sige noget eller for at dele sin historie.

Men hvem er Karla egentlig? – det spørgsmål stiller vi hende for at få lidt baggrundsmateriale på plads om den unge pige, der i døvesporten indtil for ganske nyligt var et ubeskrevet blad. Hun fortæller beredvilligt at hun er 17 år gammel og kommer fra Hadsten, hvor hun bor sammen med sin familie. Fritiden bliver brugt på at spille håndbold og det har hun gjort siden hun var 8 år gammel. Det er i hjemmeklubben Hadsten Håndbold at talentet er blevet skabt og det er dér hun altid har spillet – indtil nu.

Karla har nemlig skiftet de vante omgivelser i såvel håndboldhallen som skolen i Hadsten ud med Tirstrup Idrætsefterskole, hvor hun går i 10.klasse og tørner ud for skolens håndboldhold, der ganske vist spiller et niveau under det hun kommer fra, men det gør ikke noget synes hun. "Jeg vil bare gerne hygge mig lidt og være i det på efterskolen uden at skulle præstere hele tiden" siger hun, men tilføjer at hun selvfølgelig skal tilbage i fuldt vigør i U17 1. Division-A når opholdet er slut.

”

Det var bare sådan det var.

Alt lyder jo helt fantastisk, rosenrødt, nemt og bekvemt – men sådan har det bestemt ikke været.

Prop i øret var høretab.

Karlas historie begynder da hun er 10 år gammel. Hun har allerede været i fuld gang med håndbolden i et par år og det

kører for hende. Hun har fuldstændig normal hørelse på begge ører og lever et helt almindeligt og aktivt børneliv i Hadsten lidt nordvest for Århus. Hun er en glad pige med krudt bagl.

Hun og resten af familien er taget på skiferie i de østrigske alper, hvor hun suser op og ned af bjergene. Men pludselig er der noget galt. Noget føles ikke som det plejer. Hun tager sig flere gange til det ene øre og ryster lidt på hovedet. Hun kan ikke høre noget på sit højre øre – alle lydene er simpelthen væk. Det gør ikke ondt eller noget, men hun kan ikke høre noget – slet ikke noget.

Da hun kommer ned fra bjerget siger den lidt skræmte pige til sin far at hun ikke kan høre noget på sit højre øre. Karlas far slår det lidt hen og siger at det nok bare er en prop i øret, det er jo helt normalt når man er oppe i højderne og så bliver der ellers ikke gjort et større nummer ud af det.

Da familien er hjemme i Hadsten igen, vender hørelsen ikke tilbage. Proppen i øret er mere genstridig end familien før

har hørt om og ingen af alskens husmodertricks hjælper – Karla kan simpelt-hen ikke høre noget på det ene øre.

6 måneder senere er den genstridige prop i øret stadig ikke væk og Karla kan stadig ikke høre noget på sit højre øre. Familien begynder efterhånden at blive bekymrede for om der kan være noget andet galt og beslutter sig for at få hende undersøgt ved lægen. Lægerne kigger hende forundrede i øret og undersøger hende på kryds og tværs inden en høreprøve giver hende og familien en nedslående melding – Karla har mistet hørelsen på højre øre. Karla er blevet 100% døv på sit højre øre.

Lægerne kan ikke forklare hvad årsagen til hendes pludselige tab af hørelsen skyldes og hun har sidenhen aldrig fået en forklaring på det. "Det var bare sådan det var" siger hun og trækker lidt på skuldrene.

Der var ikke rigtig noget man kunne gøre ved det og en operation eller andet kom aldrig på tale, for lægerne vidste ikke hvad de skulle operere for. Karla måtte lære at leve med sit høretab – og sådan blev det.

”

Jeg anede ikke hvad der skete på min højre side.

De næste 6-7 år lever hun videre med sit høretab, går i skole og spiller håndbold. Hendes omgivelser lærer, ligesom hende selv, også at leve med hendes høretab – "folk vidste godt at de lige skulle prikke til mig når de snakkede, for jeg anede ikke hvad der skete på min højre side" siger hun og slår lidt ud med armene. Hun får et høreapparat til sit højre øre, men det fungerer ikke rigtigt for hende og hun bruger det praktisk taget ikke.

På håndboldbanen lærer hun at tilpasse spillet til sit høretab – "det var bare øjenkontakt og så kørte det ligesom bare" siger hun og fortæller at hun inde på banen nogle gange spillede fløj, hvor hun

"Det var en meget speciel følelse første gang jeg trak i landsholdstrøjen" siger en tydeligt stolt Karla Pedersen.

kunne udnytte at hun stadig kunne høre på sit venstre øre, som jo fungerede fint, til trods for at hun er venstre back.

Karlas høretab ser ikke ud til at gå ud over hendes håndboldspil, faktisk bliver hun bare bedre og bedre. Hun spiller sig hele vejen op til, sammen med sit klubhold, at spille i U15 1. Division-A, som er det højeste niveau for ungdomshold. I sommerferien 2022 er hun så god til håndbold at hun er blandt de 50 bedste

i årgang 2006 og bliver udtaget til DHF (Dansk Håndbold Forbund) sommerlejr. Her er hun en del af DHF's talenttræningsprogram, der har til formål at udvikle fremtidens A-landsholdsspillere.

Alt kører for Karla, der efter sommerferien 2022 skal starte på Tirstrup Idræts efterskole, noget hun ser frem til og hun glæder sig helt vildt. Opholdet skulle dog senere vise sig at blive noget anderledes, end hun havde drømt om.

Helt døv!

Karla er godt inde i sit efterskoleophold, hun er faldet godt til på skolen og har fået en masse nye veninder. Hun spiller med på skolens håndboldhold, hvor hun får trænet og spillet, men samtidig også har det rigtig sjovt. Det er vigtigt for hende at hun kan nyde opholdet uden at skulle tænke for meget over at præstere på håndboldbanen hele tiden.

Men den 23. November 2022 sker der noget der ændrer Karla for altid. Midt i undervisningen får hun, hvad hun beskriver som en prop i sit venstre øre – altså det øre, hvor hun har normal hørelse. Hun prøver gentagne gange at trykudligne, men proppen vil bare ikke forsvinde. Hun kan stadig høre noget, men læreren lyder ligesom Anders And og den unge pige begynder efterhånden at gå lidt i panik. "Jeg forstår overhovedet ikke hvad der bliver sagt" siger hun og fortæller at hun herefter kontakter sin mor over telefonen. "Mor jeg kan simpelthen ikke forstå, hvad der bliver sagt, jeg kan ingenting høre, jeg forstår ikke hvad der sker" lyder beskeden til Karlas mor Anette, der naturligt nok bliver urolig for sin datter og beslutter at de skal kontakte deres læge.

Midt i samtalen med sin mor bliver Karla pludselig meget dårlig. "Jeg bliver super svimmel, jorden sejler foran mig og jeg kan næsten ikke stå oprejst og så har jeg en stærk kvalme" beretter hun om den skæbnesvangre dag. "Jeg har stadig lyd, men får en kraftig Tinitus inde i hovedet".

I den sidste samtale med sin mor forstår hun slet ikke hvad der bliver sagt i den anden ende af røret. Hun må bruge sin efterskoleveninde til at lytte i telefonen og så gengive hvad der bliver sagt. På den måde kan Karla mundaflæse hvad hendes mor siger i telefonen. Mundaflæsning er en teknik som Karla har været vant til at bruge, fordi hun har været døv på hendes højre øre i 6-7 år inden. Mundaflæsningen har været en god hjælp for hende i dagligdagen og hun er god til det. Det bliver aftalt at hendes mor kommer så hurtigt som muligt og henter Karla, hvorefter de sammen skal tage til lægen.

Karla kan lige nå at sove en halv times tid inden de skal til lægen, men da hun vågner,

er den smule lyd hun havde helt væk – hun er helt døv! Hun har stadig en kraftig hyletone inde i hovedet og er meget svimmel. Lægen har sagt at hvis det er en prop i øret, så fjerner de den bare, så Karla håber at noget kan gøres. Men ved ankomsten til lægen konstaterer han at der ikke er nogen prop at fjerne. "Der kan jeg godt mærke at jeg går lidt i panik og tænker at det er sgu ikke så fedt dette her" siger hun, hvorefter hun fortæller at hun bliver henvist til en specialist i Randers.

Hos specialisten bliver der hurtigt sat en høreprøve i gang, hvor Karla bare skal sige "ja", når hun hører noget. "Jeg siger ikke JA en eneste gang. Jeg hører ingenting" siger hun og griner lidt, inden alvoren igen kommer over hende. Imens hun er ved specialisten bliver hun dårlig og kaster op og har det i det hele taget møg-dårligt. Hun bliver indlagt på sygehuset i Randers, hvor man tager nogle prøver i hendes øre. Herefter bliver hun hentet i ambulance og bragt til Skejby Sygehus i Århus, hvor et hold på 6-8

læger og specialister tager imod hende. Lægerne tror at Karla har fået en hjerneblødning, så der sættes en akut MR-skanning i gang. Det er ikke en hjerneblødning og imens lægerne prøver at finde ud af hvad det så er, så forbliver Karla indlagt. "Jeg ligger så de næste par dage – døv på Skejby Sygehus. Jeg begynder at blive lidt træt af lægerne, for det er de samme undersøgelser jeg skal igennem hele tiden" siger hun og forklarer at der bare bliver skiftet læge, men at det er det samme de undersøger.

”

Folk lød som marsvin.

Endelig sker der noget. Karlas forældre taler med en overlæge, der overbringer dem en glædelig nyhed. "Der er 93% chance for at Karla kan få sin hørelse tilbage igen – og hvis hun gør, så er det med en høreprocent på mellem 80 og

Der er altid tegnsprogstolke med til landsholdets samlinger, så alle kan kommunikere med hinanden.

Karla Pedersen klar til at tørne ud til opvisningskamp i sin debut på DDI's landshold.

100". "Der rammer glædestårerne mig virkelig" smiler hun og forklarer at prognosen gælder hørelsen på begge ører. Overlægen, der er kirurg, vil indoperere en CI (cochlear-implant) på begge hendes ører. CI'en består af to dele. En ekstern lydprocessor, som er den del man kan se udvendigt på øret og så et internt implantat, der placeres under huden af en kirurg. Implantatet indsættes i den del af øret som kaldes cochlea og sammen med lydprocessoren omgør de den del af øret, som ikke fungerer normalt og sender lyden direkte ind til hørenerven.

Overset infektion kan være årsag til høretab.

Karlas glæde over at blive lovet hørelsen tilbage, bliver hurtigt afløst af bekymring. Hun har læst, at jo hurtigere man bliver opereret efter et konstateret høretab, des bedre er chancerne for at man kan få hørelsen tilbage igen. Derfor håber hun at kirurgen hurtigt vil gå i gang med operationen på hendes venstre øre.

Lægerne beslutter dog at starte på hendes højre øre, som hun har været døv på i 6 år. Det er skuffende for Karla, for det betyder jo at der vil gå længere tid inden de kaster sig over det venstre og hun frygter

at chancerne for succes derfor vil blive mindre. Årsagen til lægernes beslutning er at man har konstateret en sjælden infektion i hendes højre mellemøre.

Den Kolesteatom eller såkaldt Benæder-infektion som lægerne har konstateret i hendes højre øre er sjælden og rammer kun ca. 250-550 mennesker i DK om året og typisk børn, hvoraf der opereres ca. 200 om året.

Benæder kan, som navnet indikerer, nedbryde knoglevæv. Da den starter i mellemøret kan den æde sig vej ind i de små øreknogler Hammeren, Ambolten og Stigbøjlen, hvilket vil føre til nedsat hørelse. Den kan også sprede sig fra mellemøret og ind i omgivende strukturer og ind til det indre øre, hvilket medfører svimmelhed og total døvhed. I værste fald kan den æde sig vej ind i kraniet til hjernens hinde og give Hjernehindebetændelse som man kan dø af.

Om Benæder-infektionen i Karlas højre øre har været der siden hun var 10 år og måske er årsagen til hendes høretab vides ikke, men familien har en mistanke om det. I så fald overså lægerne en alvorlig infektion med invaliderende følger. Hvad

der er den egentlige årsag til Karlas totale høretab er aldrig blevet opklaret.

Karla bliver opereret på sit højre øre den 13. december 2022, hvor kirurgen fjerner al "indmaden" i hendes mellemøre for at sikre sig at Benæderen er væk. Henover jul og nytår skal hun komme sig over operationen. "Jeg tilbringer jul og nytår som helt døv" fortæller hun med en stemme der ikke lader os i tvivl om at det bestemt ikke var sjovt for hende.

Tværtimod var tiden efter operationen utrolig hård for den unge pige, som følte sig som "Karla alene i verden". "Det var psykisk super hårdt og jeg var virkelig nede og skrabte bunden" siger hun og fortsætter "jeg var vred og ked af det, men jeg kunne ikke græde fordi det gjorde simpelthen for ondt". Hun vil ikke rigtig snakke med nogen om det der skete og hun ligger for det meste bare på sin seng. Hendes mor presser hende efterfølgende en lille smule og får hende til at tage ud og besøge efterskolen, stadig med bandager om hovedet. Besøget løfter Karlas humør og får troen på fremtiden og sig selv tilbage igen.

Den 3. januar 2023 får hun sit første CI på det højre øre som hun har været døv på de seneste 6 år. Resultatet kommer som en kæmpe overraskelse for Karla og hendes omgivelser. "Jeg begynder at kunne høre og forstå ord allerede et kvarter efter jeg har forladt audiologisk afd." siger hun med begejstring i stemmen. "Det er første gang jeg kan høre på det øre i 6 år!"

Hun begynder nu at skulle lære at høre med CI'en og hun skal vænne sig til alle lyde, for det lyder lidt anderledes og elektronisk. "Folk lød som marsvin" griner hun, imens hun fortæller at hun faktisk skulle koncentrere sig for at genkalde sig lyden af sin egen familie.

Med sin nyvundne hørelse – dog kun på højre øre – tager Karla tilbage på efterskolen. Selvom hun er glad for at kunne høre igen, så er det ikke godt hun hører og det er faktisk ret hårdt for hende. For alting lyder ikke som de gjorde før. Intet er som før. "Jeg føler lidt, at den dag jeg blev helt døv, var en dag jeg døde og så opstod en helt ny Karla" siger hun og

fortsætter med at fortælle om de utallige følelser der skyller ind over hende. "Når jeg ser billeder af mig selv på min telefon fra før, så sidder jeg med en følelse af at det på en eller anden måde ikke er mig længere" fortsætter hun og fortæller at hun ikke rigtig kunne forklare andre det og at hun følte at folk ikke rigtig kunne forstå hende.

På Døvelandsholdet

Selvom hun nyligt er blevet opereret er det svært for hende at holde sig væk fra håndbolden. Da hendes hold på efterskolen skal spille kamp til et håndboldstævne, sidder hun på bænken og kan se at hun er savnet på holdet. Det går ikke godt for holdet og hun vil gerne ind og hjælpe. Hendes far har sagt at hun godt må spille lidt med og træneren spørger hende om hun kan klare det. Det kan Karla og glæden stråler ud af hende da hun løber ind på banen med sit nye CI på det højre øre. I første nærkamp flyver CI'en af og hun løber ud til træneren med den og vil ind på banen igen uden sin CI. "Jamen kan du godt spille uden?" Spørger træneren, der kigger måbende på Karla. "Ja, det tror jeg nok" siger Karla og løber igen ind på banen – nu helt uden hørelse.

Det er første gang Karla prøver at spille som helt døv – og det går faktisk ok. Dog er der lidt praktisk omkring straffekast, der lige skal aftales med dommeren. Det er nemlig Karla, der er straffeskytte for holdet, men hun kan ikke høre dommerens fløjte, så de aftaler at han skal vinke med hånden, når han har fløjtet. Så ved hun hvornår hun må skyde og hun hamrer som sædvanligt resolut af – skudarmen fejler bestemt ikke noget, selvom hun stadig er lidt fysisk medtaget efter operationen.

Efterfølgende bliver Karla opereret på sit venstre øre og får nu sit andet CI. Operationen går rigtig godt og hun kan nu høre på begge ører. "Nu hører jeg helt rigtig og det var en kæmpe optur" forklarer hun med stor begejstring. Lyden af familiens stemmer er vendt tilbage igen, nu lyder de som før og hun kan høre alle lyde. Karla føler sig tilbage igen, men i en ny version. En hørende døv Karla. "Jeg føler mig stadig som Karla" siger hun, imens hun ser taktsomt ud. "Jeg har mistet et

livsvilkår, der gør at jeg møder lidt flere bump på vejen gennem livet, men jeg er stadig Karla". Gennem hele sit forløb får hun meget støtte og opbakning af vennerne fra efterskolen og familien og det er med til at hun kommer godt igennem den svære tid og er tilbage igen.

Allerede inden Karla mister hørelsen, da hun stadig havde hørelse på sit venstre øre, falder hendes mor over et opslag på LinkedIn om DDI's kvindelandshold. Det så spændende ud, men det var ikke noget der sådan fangede Karla helt på det tidspunkt. Få dage efter at hun har mistet hørelsen helt kontakter Karlas mor alligevel landstræneren Helle Brixen og fortæller om Karla og hendes situation. Landstræneren lytter interesseret, ikke mindst da hun hører om Karlas udtagelse til DHF's sommerlejr og talenttræning. Det aftales at Karla har en stående plads på holdet, hvis hun er interesseret. Karlas mor, Anette, fortæller ikke noget om aftalen før Karla har været igennem begge operationer; og da Karla har kommet sig over operationerne er hun klar til at prøve kræfter med DDI's landshold.

”Jeg følte at det var mit folk dette her – det var nogle jeg kunne se mig selv i.

I april 2023 er det en spændt Karla, som skal til sin første landsholdssamling med DDI's kvindelandshold. "Jeg var meget nervøs og sad og rystede hele vejen bilen" fortæller hun og griner. Hun vil lige se hvad det er for noget inden hun helt kan tage stilling til om det er noget for hende. Hun har før samlingen aldrig mødt andre døve eller hørehæmmede mennesker og har følt sig ret alene med sit høretab.

Hurtigt viser det sig at Karla ikke har noget at være nervøs for og der bliver taget godt imod hende på holdet. "Landstræneren Helle Brixen går mig i møde og giver mig bare en kæmpe krammer og det gav mig ro i maven". Da hun er blevet præsenteret for holdet falder hun hurtigt

i snak med spillerne, der spørger interesseret ind til hendes historie.

"Det var virkelig, virkelig fedt!" siger hun med stor begejstring og man kan se at hun næsten stråler på skærmen. "Jeg har ikke rigtig følt at jeg kunne snakke med andre om mit høretab, for der var ikke andre der forstod mig" smiler hun og fortsætter "Det er første gang jeg møder folk som står i samme båd som mig selv".

Når hun taler kan man næsten fornemme den lettelse og glæde hun oplevede ved at være blandt ligesindede og hun smiler over hele ansigtet når hun fortsætter. "Jeg følte at det var mit folk dette her – det var nogle jeg kunne se mig selv i".

Udbyttet ved mødet med landsholdet har været utrolig stort for Karla, der udover at have fået tanket en hel del selvtilid ind på kontoen også har fået nogle nye venner. På holdet er der 2-3 piger på hendes egen alder som hun er faldet i god snak med og de ses nu også uden for samlingerne.

Karla har deltaget i to samlinger og har været med til at spille opvisningskamp sammen med holdet, der er regerende verdensmestre og olympiske (Deaflympics) mestre. Det var et stort øjeblik for hende, da hun skulle tage den rød-hvide landsholdstrøje på for første gang og det gav hende næsten kuldegysninger. Hun er både stolt og beæret over at være kommet med på DDI's håndboldlandshold.

På landsholdet er man også glade for at Karla er kommet med på holdet. Landstræner Helle Brixen kalder hende for "en klar forstærkning med store kvaliteter" og håber at få glæde af Karla i lang tid endnu.

Holdet skulle have forsvaret deres titel til VM, der skulle have været afviklet i Danmark denne sommer, men det blev desværre aflyst for kvindernes vedkommende. Måske kommer Karla og resten af holdet i kamp om metal til EM næste år, men ellers skal de helt sikkert forsvare deres olympiske mester-titel til Deaflympics 2025 i Tokyo.